

LBRIS

We know
books

Sergiu Ciocârlan

PĂRINTELE SORIN PAUL GRECU
MĂRTURISIRE ȘI JERTFĂ

Carte tipărită cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Iosif
Mitropolitul Europei Occidentale și Meridionale

EDITURA EGUMENITA
2022

După cum obișnuia să spună vrednicul de pomenire Părinte Constantin Galeriu, că „nimic nu e întâmplător, ci numai proniator”, cuvântul este potrivit pentru întâlnirea cu Părintele Sorin Paul Grecu, fost student al Părintelui Galeriu în anii '80. Ne-am cunoscut în 2014, cu prilejul redactării volumului „Mărturisitorul de care vă temeți”, dedicat unei părți însemnate a vieții Părintelui Gheorghe Calciu-Dumitreasa. Părintele Sorin Paul a fost cel care l-a descris pe fostul său diriginte din anii 1974-1978, bucuros că poate face ceva pentru omul care l-a îndrumat. Fără de mărturisirea lui amplă, neconvențională, chipul Părintelui Calciu nu ar fi fost atât de articulat și viu, căci prin cuvintele fostului elev seminarist au răzbătut tensiunea acelor vremuri, dragostea părintească a dirigintelui față de tinerii pe care-i îndruma, curajul unui om în situații de mare cumpănă, dorul de libertate și îndemnul la atitudine demnă față de toate curentele ideologice care amenință Biserica. Întâlnirea a fost prониatoare, fiindcă Părintele Gheorghe Calciu a mijlocit, fără îndoială, acest moment.

Mărturiile Părintelui Gheorghe Calciu despre Părintele Sorin Paul sunt cele care dau legitimitate acestei restituiri. Legătura dintre ei este una adâncă și nu poate fi descrisă doar prin faptul că Părintele Calciu a vorbit despre fostul său elev ca despre un

om născut din cele „7 Cuvinte către tineri” sau prin recomandarea pe care i-o face către autoritățile britanice pentru a-i acorda azil politic. Ceea ce am descoperit la Părintele Sorin Paul a fost evlavia continuă și crescândă față de acești mari Părinți duhovnicești ai poporului nostru: Părintele Justin Pârvu și Părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa. În capela amenajată în curtea casei candelarele ardeau continuu, arătând veghea neîncetată a Părintelui Sorin Paul și rugăciunea către acești uriași ai Duhului. Cu smerenie se vedea pe sine ultimul dintre cei chemați de pronia divină să spună ceva în istoria acestui neam și se simțea mereu îndatorat Părintelui său diriginte. Tot timpul îl pomenea ca pe un Părinte de care nu se despărțise niciodată. Era „Părintele meu drag”. Îi era reper și orientare într-o societate apăsată de tăcere, amenințări, frici. „Cum ar fi reacționat Părintele Calciu?”. Aceasta era marea interogație cu care întâmpina situațiile ivite, îndreptându-se fiind că în faptele și mărturisirea acestui Părinte sunt așezate răspunsurile lui Dumnezeu pentru el. Pe măsură ce l-a cunoscut pe Părintele Calciu, a înțeles că Dumnezeu i-a trimis un om care să-i arate calea. Și a lucrat cu acea conștiință a cercetării de sine, ca nu cumva Părintele Calciu să se rușineze de vreo faptă de-a sa, ci dimpotrivă, să fie mândru de un om care calcă pe urmele sale.

În general, modul în care este perceput un preot cu un mecanism lăuntric reactiv bine reglat ilustrează diferite poziționări și receptări. Da, Părintele Sorin Paul era un om incomod prin faptul că spunea lucrurilor pe nume. Nu era un „diplomat”. Vorbea simplu

și drept, fără să fie simplist sau vreun fanatic al „drepătății”. Dumnezeu îl înzestraseră cu acea harismă a cum-pătului tare, care nu se pierde oricât ar fi împrejurarea de neașteptată sau încărcată de tensiuni. Își exprima firesc punctul de vedere într-o societate aflată pe punctul de a pierde această dimensiune a firescului, lucru pentru care mulți – ierahi, clerici sau simpli mireni – l-au perceput ca obraznicie. Într-o lume în care interlocutorii îi obligă pe semenii lor să se comporte convențional, Părintele Sorin Paul călca peste convenții și măști. Faptul acesta a surprins tot timpul pe cei din preajma sa. Dar Părintele Sorin Paul nu a dorit ca lumea în care trăiește să se transforme într-un ghetou. Căci ce altceva înseamnă rigorismul convențional, barierele unor comportamente false, ipocrizia, fariseismul, dacă nu o ghetoizare lăuntrică?

A fost o epocă în care s-a revoltat contra ideologiei ateiste care deturna viața Bisericii de la sensul ei ecle-siologic. Iar mai apoi, s-a revoltat împotriva acelor atitudini care însuflau frica și un fals respect, o falsă venerație. Reacționa vehement față de acei oameni care-și arogau merite fără să le aibă, care-și purtau la vedere toga „stăpânirii” fără să aibă autoritatea Stă-pânului Hristos. Părintele Sorin Paul a considerat că autoritatea bisericească nu impune niciodată. Ea încre-dințează lăuntric. Așa cum era cazul Părintelui Gheorghe Calciu-Dumitreasa sau al Părintelui Justin Pârvu, față de care a simțit nețărmurită iubire și admirație.

Dincolo de pagina de istorie care va fi ilustrată în acest volum, răzbate chipul unui preot care și-a iubit mult comunitatea, oriunde a fost, fie la Peretu, fie la

Roșiori de Vede, fie în Marea Britanie. Comunitățile acestea oferă dovada unei jertfelnicii neîntrerupte, a unei părințimi duhovnicești autentice. Ele vorbesc despre chipul evanghelic al păstoririi Părintelui Sorin Paul, în care se vede și se simte că Hristos este în mijlocul lor, purtându-le durerile, frământările, crizele sufletești. Ar fi nepotrivit să insistăm doar pe dimensiunea acțiunilor mediatizate ale Părintelui Sorin Paul și să vedem doar preotul care înfruntă regimul ateist, care participă la apărarea Televiziunii Române în decembrie '89, care declară greva foamei și dăruiește idolii comuniști sau care ia parte la manifestația din Piața Universității în aprilie-iunie 1990. Din firul întreg al biografiei sale reiese că aceste acțiuni au fost doar manifestarea până la capăt a unei mari iubiri de oameni, a trăirii preoției până la a-și da viața pentru cei încredințați lui. De aceea comunitățile parohiale l-au sprijinit. Au simțit că este un om de atitudine și curaj. Ultima parte a vieții sale, aproape necunoscută până acum, confirmă dimensiunea mărturisirii până la capăt a unui Părinte care mult a iubit.

Părintele Sorin Paul a fost un rebel până la capăt, fiindcă a primit la sine pe toți cei pe care societatea îi arunca la periferii. A jertfit timp și energie cu fiecare dintre cei care veneau la Biserica „Sfântul Apostol Pavel și Toți Sfinții Români”, fără să caute la fața omului. Astfel, această iubire necondiționată a atras o comunitate uriașă și felurită. Atât familii românești așezate, dar și țigani, musulmani, drogați, homosexuali, lesbiene, prostituate, pușcăriași, care veneau la scaunul de spovedanie erau întâmpinați cu deli-

catețe sufletească. Toți acești oameni, considerați scursura societății, se refugiau la un Părinte pe care-l simțeau al lor, care nu-i repezea, care nu-i condamna, care-i aștepta cu răbdare, fără să-și întoarcă fața de la vreunul dintre ei. Stârnea nedumerirea multora cu această avalanșă de proscriși, dar conștiința lui era limpede: „Hristos mă va întreba de ce nu i-am primit”. Și-i primea în inima lui nobilă. Și el a fost un proscris și a trăit în mijlocul controverselor ucigașe ale societății. Și el s-a lovit în repetate rânduri de neînțelegerea oamenilor, a suferit stigmatul unei lumi care nu l-a considerat ca fiind al ei. Toată această experiență a marginalizării a devenit mai apoi un argument pentru iubire necondiționată față de tot omul. Și față de copiii abandonați cărora le-a dăruit atât de multe, cercetându-i continuu.

În fața atâtor dovezi de iubire toate acțiunile Părintelui Sorin Paul dobândesc un sens nou, pe care mulți nu l-au cunoscut. Implicarea aceasta hotărâtă în istoria poporului român a fost din durere și din dragoste. A iubit într-atâta, încât a vrut să se jertfească pentru oameni. Și poate că regretul său cel mai mare a fost acela că Domnul nu l-a chemat la cununa muceniei. Dar Domnul, într-adevăr, nu l-a chemat în modul acela, ci într-un altul nespus de minunat. Avea mii de numere de telefon și păstra legătura cu oamenii pe care-i îndruma duhovnicește, spovedind ore întregi și împărtășind ore întregi. Aceasta era jertfa lui și mucenia zilnică într-o comunitate românească tot mai lărgită la periferia Londrei. Tot timpul era cu grijă față de sfântul lăcaș și față de oameni, fiind un

Părinte căruia îi păsa cu adevărat de viața văzută dar și de cea nevăzută a Bisericii, dornic și nerăbdător să simtă continuu pulsațiile unui organism eclesial uriaș care era și viața lui. Își apăra familia aceasta lărgită cu care-l dăruise Domnul, suferind tot timpul amenințări, injurii, batjocuri din partea celor răuvoitori. Ba chiar amenințarea cu moartea.

Toate aceste fapte vorbesc de la sine despre un Păstor căruia Domnul i-a încredințat turma Sa, iar el a făcut ceea ce-i stătea în putință pentru a se ridica la această învrednicire. Socoteala sa era directă cu Dumnezeu. Nefiind un om cu dublă măsură, Părintele Sorin Paul știa ce primise și cum trebuie să răspundă înaintea Domnului pentru tot ce i s-a încredințat. Așa că atitudinea lui a fost întotdeauna una de asumare. Și-a asumat tot omul care a venit înaintea lui trimis de Dumnezeu. Aceasta îi era conștiința. Omul este trimis de Dumnezeu la Părintele duhovnicesc. Comunitatea este un dar al lui Dumnezeu. Un preot, oricât s-ar strădui el, nu poate închea o comunitate. Conștient că Domnul a lucrat astfel, s-a nevoit continuu să fie la înălțimea acestei lucrări de iubire a lui Dumnezeu pentru om.

Așa l-am cunoscut pe Părintele Sorin Paul.

Autorul

„Întotdeauna când pleci la drum cu mintea ta omenească și nu Îl iei pe Dumnezeu în ajutor, nu învingi, cedezi, nu ajungi unde îți propui”.

Părintele Sorin Paul Grecu

Introducere

În contextul mai larg al istoriei Bisericii Ortodoxe, dar și în cel restrâns al istoriei recente, se pot distinge diferite moduri de viațuire duhovnicească. Nu vom aminti aici decât două dintre acestea, ca fiind exponențiale pentru mai multe dintre lucrările și nuanțele duhovnicești, fără să intrăm în logica maniheistă, care tinde astăzi să acapareze multe minți în spațiul public, fie el și bisericesc. Atât unul, cât și celălalt ilustrează poziționarea conștiinței eclesiologice față de fenomenul puterii.

Astfel, unul dintre aceste moduri înfățișează un dezinteres total față de *saeculum* (spiritul vremurilor), față de curente politice și ideologice, față de modul în care Statul își circumscrie domeniul puterii, fiindcă întreaga energie este canalizată în sens duhovnicesc. Preocuparea fundamentală este cea lăuntrică, iar tot ceea ce nu ține de cultura Duhului devine secundar. În principal, monahismul s-ar încadra pe această direcție, deși monahismul, prin definiție, este neîncadrabil. Totuși, aici se regăsesc toți aceia care, trup al Bisericii fiind, viețuiesc într-o lume cvasimarginală, dincolo de categoriile pe care societatea le impune.

Ținta lor este dobândirea Duhului Sfânt, iar ceea ce nu ține de aceasta depășește sfera lor de interes. Deși, aparent, în acest caz, Biserica se situează dincolo de reperele vieții sociale – în accepția curentă, nefiind determinată de acestea, totuși Ea, prin aceștia, se roagă pentru întreg omul, ceea ce înseamnă că, dincolo de așa-zisa ei marginalitate, cuprinde întregul social într-un mod propriu, lăuntric, dar cât se poate de real. Biserica are în sânul ei astfel de oameni, care sunt un segment eclesiologic important. Pășind hotărât pe calea pocăinței lăuntrice, ei nu au timpul și energia pentru a se implica, în sens militant, în viața cetății. Au fost formulate diverse capete de acuzare la adresa celor ce merg pe această cale, neînțelegându-se faptul că a se implica în viața cetății, în sensul solicitat, nu le este propriu, ci mai mult o înstrăinare de Duhul Sfânt.

Cu toate că sunt atât de dezinteresați de fenomenul puterii, ei sunt considerați de către puterea seculară un bastion de rezistență, pe care aceasta se străduie continuu să-l distrugă. Se ivește aici un paradox. Nerâvnind cele ale lumii, ci pe cele ale lui Dumnezeu, lumea îi prigonește ca și cum ar aspira la cele ale ei. Nearătând împotriva Statului ateist, ci urmărind cu totul alte țeluri decât cele politice, ei sunt luați în vizorul autorităților și persecutați, sub diferite alte rațiuni, ca și cum ar fi uneltitori contra orânduirii legiuite. Lupta lor „nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătorilor, împotriva stăpânilor, împotriva stăpânitorilor întinericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzduh” (Ef 6, 12), și totuși sunt împilați de puterea lumească, strâmtorați,

anchetați, condamnați, ba chiar omorâți. Ei nu folosesc decât „armele lui Dumnezeu”, având mijlocul încins cu adevărul, îmbrăcați cu platoșa dreptății, pregătiți a vesti Evanghelia păcii, luând pavăza credinței, coiful mântuirii și sabia Duhului, „care este cuvântul lui Dumnezeu” (Ef 6, 13-17). Iar războiul nevăzut pe care îl poartă cu bună nevoință atrage asupra lor multe chipuri de pătimire. Asemenea Mântuitorului, ei nu învinuiesc, nu denunță, nu blestemă, ci cu bucurie primesc a se jertfi. „Chinuit a fost, dar S-a supus și nu și-a deschis gura Sa; ca un miel spre junghiere S-a adus și ca o oaie fără de glas înaintea celor ce o tund, așa nu și-a deschis gura Sa” (Is 53, 7).

Pe de altă parte, există un alt mod de viețuire duhovnicească a cărui țintă este aceeași, anume dobândirea Duhului Sfânt, asumat de creștinii care participă activ-militant la viața cetății. Și ei sunt Biserică, și încă Una extrem de incomodă pentru Statul care are pretenția să fie aprobat sau măcar nesanționat în toate acțiunile sale. Ei se regăsesc în acel enunț ferm al Episcopului Nicolae Popovici († 20 octombrie 1960): „Biserica nu se poate umili nici unui regim politic, ea fiind superioară oricărui guvern vremelnic”.¹ Așadar, nu le este propriu compromisul, ci atitudinea demnă, răspunsul curajos în fața Statutului tiran, care vrea să subordoneze Biserica, s-o transforme în instrument al propriilor interese ce țin de domeniul puterii vremelnice. Ei se regăsesc în cuvintele tranșante ale

1 George Enache, Adrian Nicolae Petcu, *Despre curajul de a rosti : episcopul Nicolae Popovici al Oradiei*, Editura Partener, Galați, 2009, p. 23.